

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ І ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ

Актуальність проблеми дослідження. Незалежно від країни розташування діяльність будь-якого підприємства потребує використання таких предметів як офісне приладдя, канцелярські товари, меблі, інструменти, різноманітні пристрої, спецодяг тощо. В Україні існує проблема практики обліку цих предметів, що обумовлена на законодавчому рівні розмежуванням даних активів на оборотні та необоротні. Ця обставина спричинила різні підходи у визнанні, оцінці та порядку списання вартості цих активів на витрати, що у свою чергу впливає на їх облік.

Розв'язання цих та інших проблем можливе шляхом дослідження закордонного досвіду визнання, оцінки й обліку таких допоміжних засобів праці. Цим питанням у науковій літературі не приділено належної уваги, оскільки проблема висвітлена через призму обліку основних засобів без заглиблення у специфіку об'єкта дослідження. Тому постала потреба звернутись до нормативно-правових актів, стандартів обліку і звітності, а також спеціалізованої літератури зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу. За функціональним призначенням малоцінні і швидкозношувані предмети це засоби праці або предмети, що створюють належні умови для праці, проте порядок відображення їх в обліку у різних країнах відрізняється. У законодавстві Росії та Білорусії малоцінні і швидкозношувані активи фігурують під терміном предмети в обороті. Згідно чинних планів рахунків цих країн їх включають до складу виробничих запасів за однією із таких ознак: 1) якщо це засоби праці із терміном служби менше одного року; 2) якщо це предмети вартістю менше встановленого ліміту; 3) якщо вони входять до складу конкретного переліку об'єктів [1—6]. Остання ознака притаманна тільки обліковим нормам Білорусії. Узагальнення інформації здійснюють за такими групами: інвентар і господарські приналежності, спецобладнання і спецодяг.

Аналіз англійської літератури засвідчив, що в США, Канаді та Великобританії допоміжні засоби праці включають до складу основних засобів або списують на окрему статтю витрат, призначену для обліку цих предметів. У типових планах рахунків під-

приємств цих країн використовують такі групи обліку основних засобів: інструменти, офісне обладнання, меблі та пристрої тощо.

У багатьох країнах для виокремлення малоцінних і швидкозношуваних предметів застосовують вартісний критерій. Для підприємств Росії його величина становить 20 000 рублів, у Білорусії це 30 або 10 базових величин залежно від об'єктів обліку. Слід зауважити, що підприємства, у відповідності до діючих нормативних документів, на власний розсуд обирають величину вартісної межі із дотриманням регламентованих рамок та зазначають про це в обліковій політиці.

Перенесення вартості малоцінних предметів на витрати у різних країнах відбувається по-різному. У Росії та Білорусії одномоментне списання об'єкта на витрати дозволяється, якщо виконуються певні умови. У Росії такий спосіб дозволений, якщо об'єкт служитиме менше одного року, у Білорусії це вартісний критерій (менше 2 базових величин). Слід зауважити, що в такому випадку підприємства зобов'язуються забезпечити їх кількісний облік і оперативний контроль за матеріально-відповідальними особами. У Росії для об'єктів довготривалого застосування, а також залежно від способу участі у виробничому процесі застосовують прямолінійний або виробничий методи нарахування амортизації. У Білорусії окрім прямолінійного дозволяють застосовувати спрощений підхід, якщо термін використання активу встановити неможливо (50 % вартості при введенні в експлуатацію та 50 % при списанні з балансу або 100 % вартості при вибутті об'єкта через непридатність).

У США та Канаді предмети вартістю менше 500 \$ одразу списують на витрати. Цей підхід запропоновано податковим законодавством, проте до нього висувають ряд додаткових вимог. Існує інший підхід у списанні активів на витрати, згідно з яким нарахування амортизації здійснюють виходячи з припущення, що фактичні закупівлі основних засобів припадають на середину року (метод «північної конвенції»). Це дозволяє об'єднати в одну групу різні види предметів, які закуплені у різні періоди та нарахувати амортизацію за усією сукупністю прямолінійним методом. У Великобританії до накладних витрат відносять канцелярське приладдя, а об'єкти, що входять до групи меблі, пристрої, офісне обладнання амортизуються прямолінійним методом.

Висновки. У США, Канаді та Великобританії застосовують принципи економічності та суттєвості у питаннях обліку малоцінних і швидкозношуваних активів, що дозволяє максимально спростити та зменшити кількість облікових процедур, а контроль за цими активами здійснюють виходячи із рівня витрат на їх придбання. Щодо Росії

та Білорусії, то в них існує регламентований підхід до обліку малоцінних і швидкозношуваних активів (оборотних і необоротних), а чинні законодавчі акти дозволяють застосовувати режим спрощеного фінансового обліку до більш широкого кола вказаних активів.

Отже, у вказаних країнах підходи до обліку малоцінних і швидкозношуваних активів є більш лояльні, ніж в Україні.

Література

1. План счетов бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности организаций (утвержден приказом Минфина России от 31.10.2000 № 94н, с изменениями от 07.05.2003 № 38н, от 18.09.2006 № 115н). — Режим доступа к официальному док. : http://www1.minfin.ru/common/img/uploaded/library/no_date/2007/prikaz311000n94n.pdf

2. Инструкция по применению плана счетов бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности организаций (утверждена приказом Минфина России от 31.10.2000 № 94н, с изменениями от 05.2003 № 38н, от 18.09.2006 № 115н). — Режим доступа к официальному док. : http://www1.minfin.ru/common/img/uploaded/library/no_date/2007/prikaz311000n94n.pdf

3. Методические указания по бухгалтерскому учету специального инструмента, специальных приспособлений, специального оборудования и специальной дежды (утверждены приказом Минфина РФ от 26.12.2002 № 135н). — Режим доступа к официальному док.: http://www1.minfin.ru/common/img/uploaded/library/no_date/2007/prikaz261202n135n.pdf

4. Положение по бухгалтерскому учету «Учет основных средств» ПБУ 6/01 (утверждено приказом Минфина России от 30.03.2001 № 26 н, с изменениями от 18.05.2002 № 45 н, от 12.12.2005 № 147 н, от 18.09.2006 № 116н, от 27.11.2006 № 156н). — Режим доступа к официальному док. : http://www1.minfin.ru/common/img/uploaded/library/no_date/2007/pbu_6.pdf

5. Постановление Министерства финансов Республики Беларусь «Об утверждении типового плана счетов бухгалтерского учета и инструкции по применению типового плана счетов бухгалтерского учета» от 30 мая 2003 г. N 89. — Режим доступа к официальному док.: http://www.minfin.gov.by/rmenu/business-accounting/plans/30_05_03_N89/

6. Постановление Министерсва финансов Республики Беларусь от 23 марта 2004 г. № 41 «Об установлении лимита отнесения имущества к отдельным предметам в составе оборотных средств» // <http://www.minfin.gov.by/rmenu/business-accounting/standards/pos41/>

7. Financial reporting standard 15 Tangible Fixed Assets Accounting standard board February 1999 <http://www.frc.org.uk/images/uploaded/documents/FRS%2015.pdf>

8. Glen A.Welsh, Intermediate Accounting / G. A. Welsh, Ch. T. Zlatkovich, J. A. White 3d ed.; Homewood, Ill.: Richard D. Irwin, Inc., 1972.